

СПАЙДЪР РОБИНСЪН „ЧУ СЕ ГЛАС В РАМА...“

Превод от английски: Светлана Комогорова, 2000

chitanka.info

Откъде да знам?

Предполагам беше комбинация от много неща, а не някаква единствена особена причина. Първо на първо, кръчмата, погледната отвън, няма вид на кой знае какво. Нито пък вътрешността ѝ би могла да мине за романтична, колкото и да си напъваш въображението. През повечето вечери по-скоро прилича на кръстоска между китайска скарабира и заупокойния запой на Тим Финеган. Каквато и да е причината обаче, просто някак си стана така, че в Кръчмата на Калахан жени не идваха.

Добре де, може би се скатавам от въпроса. Може би в тази кръчма витаеше някаква мъжка аура, психическа еманация на шовинистичната свинщина, която толкова дълго бе задържала мъжки бастион. Може пък и да бяхме непораснали пубери, емоционално бавноразвиващи се и да проектирахме телепатичния еквивалент на табелата „Момичета не се допускат“, която висеше на клуба на Тъби. Със сигурност няма никакво съмнение, че Кръчмата на Калахан е културен наследник на великата традиция на ирландските барове, а пък те си имат склонност да бъдат женомразци. Тъстът на Макгонигъл Разреденото, О’Тур Жадния, ни уверява, че ирландците ходели на кръчма, за да си починат от жените.

Но всъщност не ми се вярва да е било в резултат на предразсъдъци. Калахан не настоява клиентите му да са човеци дори. Със сигурност никога не са били предприемани никакви усилия да се попречи на жените да влизат, както стана в „При Максорли“. Но мъжете не идваха при Калахан, за да се запознават с жени, и може би тъкмо затова малкото жени, случайно завърнали в кръчмата, общо взето, бързо-бързо си тръгваха.

А после веднъж една жена влезе вътре и остана. Аз наистина се гордея с начина, по който се държаха момчетата.

Случи се Лафторник — малко късно вечерта. Върху една доста добра тема — „Дърветата“, се работеше вече толкова дълго, че тримата оцелели състезатели — Док Уебстър, Том Фланъри и Разреденото, се бяха обърнали вече... ще ме извинявате, на пънове. Калахан обяви и тримата за победители и както си му беше обичаят, им върна изпитите пари за вечерта. Но тъй като си беше още раничко, решихме да разиграем един мач за Гран Мохабет — без правила, на всякаква тема, и тримата шампиони се съгласиха.

Разреденото повлече крак — очите му бяха изпълнени с ужасния блясък, предвещаващ истинска простотия. Викат му Разреденото, щото в него има толкоз вода, че няма накъде повече: като е седнал, изглежда прав, а като е прав, изглежда като трима. Инак масата му не е голяма и той е единственият човек, когото познавам, дето може да приказва и да пие уиски едновременно. Ама и двете ги прави по много.

— Господа — провлачи той, демонстрирайки въпросния номер, — историята, която се готвя да ви разкажа, се случва в далечното бъдеще. Междувездните полети са нещо обичайно. Контактите с извънземни раси са си в реда на нещата. Един ден обаче в посока Антарес откриват планета, чийто единствен обитател е огромен хуманоид, пет километра висок и направен от гранит. Отначало го събъркват с огромна статуя, останала от някоя изчезнала великанска раса, защото клечи неподвижен посред една жълта равнина и не проявява никакви външни признаци на живот. Крака има, ама никога не става да върви с тях. Уста има, но никога нито говори, нито яде. Притежава нещо, което се оказва напълно функционален мозък, колкото четириетажен блок, но органът дреме и електрохимичната му дейност е замряла. И все пак той е жив.

Това страшно озадачава учените, които опитват всичко, за което се сещат, за да предизвикат у колоса някакви признаци на живот. Ала напусто. Той просто си клечи, неподвижен и привидно безмисловен, докато един ден някакъв ксенобиолог, потиснат до непоносимост, изпищява: „Как еволюцията може да даде крака, уста и мозък на същество, което не ги използва?!“

Случайно той се оказва първият човек, задал директен въпрос в присъствието на това същество. И изведнъж то се надига с гръмовен грохот в пълен ръст, разпръсква облаците, замисля се за секунда, издудва с глас страхотен: „НЕ МОЖЕ“, и пак кляка.

— *Божке!* — възкликва ксенобиологът. — *Право мисли!*

Последва продължителна пауза, през която съвсем ясно се чуваше звукът от мигането на Разреденото. После виелица от чаши — пълни и празни — избухна в камината, достатъчно силно, че да заглуши гръмовното колективно „Оооххх!“. Док Уебстър подбели за миг очи като подправен зар и после метна змийски поглед наоколо. Калахан взе да налива нови чаши с леко смаян израз на лицето.

Док се позамисли. Много приличаше на някое от по-веселите изображения на Буда.

— Абе, значи майтапи на тема извънземни, а? Абе, чували ли сте за оная планета, дето обитателите ѝ били подвижни цветя? Забележителна прилика със земните цветове, само дето имали крака и подобен на човешкия разум. Цялата планета — от най-големия букет до най-дребната китка — била управлявана от крал на име Ричард Артишоковото сърце... Както и да е, веднъж на една дворцова оргия някакво бледооко многогодишно създание привлякло окото на Ричард и...

Изключих се за секунда от Док. Еди Бързака, усещайки задаващия се същински легендарен ужас, бързо-бързо бе зарязал табуретката зад пианото и небрежно се промъкваше към пожарогасителя в ъгъла с израз на вгълбено внимание на маймунското лице. От Док стават цели две — три добри мишени, но въпреки това се плъзнах встрани от огневата линия.

— ... поразеният монарх наел всевъзможни кралски учители, но полза никаква — продължаваше да разказва Док. — Художници, музиканти, философи, учени и математици — и те не могли да привлекат вниманието на безмозъчната наложница, чийто единствен явен интерес бил събирането на прашец. Най-накрая засраменият Ричард я обявил за безнадежден случай и накарал да ѝ сипят ротенон в супата. А по-късно възкликнал пред първия си министър същата вечер: „Цяло градинарство управлявам, но не мога да я накарам да мисли!“ — Сериозната физиономия на Док не трепваше.

И в последвалата ужасна пауза, преди Еди да успее да пусне пожарогасителя, се обади чист, сладък контраалт:

— Какво цвете е била тя?

И всички глави до една се извърнаха към вратата като ветропоказатели при буря.

Тя стоеше там.

Беше едра жена, ама нищо не ѝ беше в излишък. Стоеше в рамката на вратата с непринудена грация, на която и балерина би завидяла. Косата ѝ беше дълга и права, с цвят на полиран обсидиан. Кожата ѝ бе бяла, без да е бледа. Бе облечена в рокля с дълги ръкави и висока яка в кралско пурпурно, която метеше триците от пода. Беше толкова хубава, че би накарала свещеник да издъни витража. Понасяше

сборния поглед на две дузини обещени мъжаги без никакви усилия. Лека усмивка играеше в ъглите на устата ѝ. Имах ясното чувство, че всичките бихме могли да се превърнем в триглави дървесни жаби, без ни най-малко да нарушим самообладанието ѝ. Може би тъкмо затова нашето самообладание бе така откровено разклатено и разпиляно от вятъра в четири посоки, но съм по-склонен да мисля, че беше заради двата последователни удара с парен чук: *Жена в кръчмата на Калахан?!*, последван от не по-малко поразителното: *Защо не, по дяволите?!* Онова, което ни шокира най-вече, беше, че нямахме представа защо трябва да сме толкова шокирани. Също като да си отвориш безалкохолно и да намериш вътре бира. Не че има нещо лошо, ама си е изненадка, тъй де.

Док Уебстър направи неуспешен опит да си прочисти гърлото. Сериозната му физиономия сега беше царствено червена.

— Н-н-не... — заекна той. — Не зная какво... *какво* точно цвете е била, *ъъ*... млада госпожице.

Усмивка разтегна червените устни и отдолу се показаха съвършени зъби.

— Просто си мислех — произнесе ясно тя, — че сигурно не е била цвете за мирисане.

Последва пауза, изпълнена само с тихия, неуловим звук на цъклеци се очни ябълки: човек не би могъл да попие чак толкова наведнъж. Но в нейна чест Калахан се надигна величествено.

— Айде бегония — дъхна той.

— О! — зяпна тя и примига. — Може би мястото ми наистина не е тук. Като ви гледам как сте цъфнали, та вързали...

Разреденото се задави и пръсна „Бушмил“ навсякъде като двуметров аерозол. И изведнъж всички ревахме, задюдюкахме, тресяхме се от смях — онзи смях, след който очите ви са мокри, а бузите ви болят. Талпите звънтяха от веселие и радостно освобождаване на напрежението.

— Боже, Боже! — ахна Док, докато бършеше очите си и се държеше за благоутробието. — От двайсет години никой не ме е карал да се чувствам като истински мъж. Ухааа! — той поклати жално глава, без да престава да се кикоти.

— Лейди — обърна се Калахан към нея с цяла вселена значения в думите, — вие ставате!

В лъхация му на уиски баритон имаше уважение и — странно — дълбоко задоволство. Тя прие първото с кимване и пристъпи през прага.

Барът бе претъпкан, ама когато тя стигна до него, там имаше достатъчно място и камион да паркира, както и пребогат избор на места. Тя си избра едно, седна грациозно и лекичко ахна от изненада и задоволство.

— И през ум не ми е минавало, че някога ще видя толкова високо кресло — обърна се тя към Калахан и остави чантичката си на бара.

— Не вярвам във високите столчета — обясни Калахан. — Като пие, мъжът трябва да се чувства удобно.

— Мъжът? — натърти тя многозначително.

— О, жената трябва да се чувства удобно по всяко време — съгласи се той. — Хей, Еди?

— Да, шефе?

— Ще отвориш ли прозореца? Тука един сутиен дими.

Погледнах Еди и с изненада видях кръвнишки поглед вместо усмивка. Боже мили, помислих си втрещено. Еди Бързака лапна! Не беше възможно. Откакто жена му се разведе с него преди няколко години, Еди беше заклет самотник.

— Туш! — предаде се тя накрая. — Нямам право да критикувам начина ви на изразяване. Извинявам се.

— Няма проблеми — увери я Калахан. — Казвам се Майк — рече той и протегна голямата си мазолеста ръка.

Тя я стисна сериозно.

— Аз съм Рейчъл.

— Какво да бъде, Рейчъл?

— Бърбън, моля.

Калахан кимна, обърна се и се захвана да смесва „Харпър“ и ледени кубчета в необходимите пропорции. Тя отвори чантичката си, измъкна оттам портфейл, извади от него петдоларова банкнота и аз се усетих, че приказвам.

— Боя се, че тази банкнота тук не върви, Рейчъл. — Много странно чувство, да не си парализиран.

Тя се обърна към мен и за пръв път видях очите ѝ отблизо... и усетих, че езикът ми се връзва наново, на по-як възел от всякога. Не зная как да опиша тези очи. Освен да кажа, че те изглеждаха

невъзможно *стари*, по-стари, отколкото могат да бъдат едни очи. В тях имаше някаква болка без съмнение — повечето хора, които съдбата води при Калахан таят болка в очите си, когато дойдат тук за първи път. Но отвъд болката имаше някаква неопишуема умора, ужасно, древно познание, не донесло удовлетворение. Паметта ми пламна и в нея изникна единственият чифт очи, далечно подобие на тези, който някога бях виждал: очите на баба ми, починала от рак преди двайсет години.

— Моля? — рече тя учтиво и аз с всички сили се напънах да се изкатеря извън очите ѝ. Том Фланъри усети колко съм стреснат и ми се притече на помощ.

— Джейк е прав, Рейчъл — рече той. — Калахан не вярва и в касовите апарати. Приема само еднодоларови банкноти.

— Искате да кажете, че всичко тук струва един долар? — попита тя учудено.

— О, не — възрази Том. — Всичко тук струва петдесет цента. Ей там има една кутия от пури, пълна с монети от по двайсет и пет цента. Виждаш ли я? Като тръгнеш да излизаш, си прибираш рестото... ако си си оставила чашата на бара.

— А какъв друг избор имам? — попита тя, озадачено набърчила чело, щом Калахан постави чашата ѝ пред нея.

— Да метнеш чашата в камината — весело каза той. — Понякога ти се отразява добре. Петдесет цента — нищо работа.

Цялото ѝ лице светна.

— Много, много отдавна — замислено рече тя — си купих цяла къща с единствената цел да троша грънци в нея. Твоята кръчма като че ми харесва, Майк.

— Значи ставаме двама — рече той не принудено и си наля халба от най-доброто „Бушмил“.

— За Кръчмата на Калахан! — изрече тя, пресуши чашата си само с едно леко движение и я вдигна високо.

На Калахан не му мигна окото. Той лъхна собственото си уиски на един дъх и също вдигна чаша. Две ръце се отпуснаха като една.

В камината се разхвърчаха стъкла и из цялата кръчма се понесоха спонтанни весели викове. Макгонигъл Разреденото се разпя: „Весел и свестен човек ни е тя“, и най-безцеремонно му запушиха устата.

Тя се обърна към нас.

— Много кръчми карат жената да се чувства добре дошла. Тази е първата, която ме кара да се чувствам у *дома си*. Благодаря на всички ви.

Някога да сте виждали цяла кръчма да се изчерви?

Еди Бързака влезе. Никой не го бе видял кога е излязъл — с пет банкноти по един долар, развалени в денонощния отсреща, и й ги подаде сериозно с тържествен израз на покритото си с бръчки лице. Но Калахан не прие долара, който тя му подаде. Една изящна вежда се вдигна в почуда.

— Рейчъл — рече той, — днес в моята кръчма е Лафторник и победителят не плаща сметката си... От онова, което вече чух, бих предположил, че си се прицелила право в титлата.

На лицето й грейна усмивка. Калахан й обясни правилата и темата и й сипа още едно.

Тя се замисли.

— В Близкия изток — започна най-накрая Рейчъл — най-сетне, в края на седемдесетте, постигнаха един вид напрегната стабилност, Израел и панарабските народи поддържаха крехко примирие. После един ден арабският посланик в Израел, Орин Бом Леба, случайно мярна на един пазар въртележка и заинтригуван от това западно развлечение, решил да го пробва. Тъй като бил новак, страхотно му се завило свят, слязъл от дървеното конче с големи мъки и се изтъркалял от площада. По това време през Йерусалим минавал китайски овчар на име Ю Ху с три хубави овце и Бом Леба, залитайки, се наврял право сред тях. А средната овца взела, че го изяла.

В ума на Ю Ху се погнаха ужасяващи видения за войната, която неизбежно щяла да избухне. Той вдигнал ръце в отчаяние и извикал: „Овчице средна, Леба ми изяде!“

Последва призрачна тишина, каквато сигурно виси над безвъздушната лунна пустош... А вечната пура на Калахан падна от устните му и цопна с абсурдно силно „пляс!“ в чашата му. Без да забележи това, той вдигна чашата си и отпи. Когато я остави, пурата отново беше в зъбите му, подгизнала и капеща.

Разреденото направи недоволна физиономия.

— Не беше по зададената тема — оплака се немощно той и Еди леко замяза на облак тъмен.

Но Рейчъл с най-сериозен вид отстоя себе си.

— Тази история — тя посочи пурата на Калахан — беше фантастична!

И тишината се разпадна на милион отломки, изблици на смях, смесващи се с пъшкане и трясък на чупещо се стъкло в камината.

Том Фланъри влезе в залаганията горе-долу по времето, когато Разреденото и Док се признаха за победени. Това бе първата вечер на Рейчъл в Кръчмата на Калахан. На другата вечер тя дойде пак, дойде и следващия вторник и скоро се превърна кажи-речи в редовен клиент. Беше там, когато Ишъм и Таня Латимър се ожениха направо пред камината, и тогава, когато кръчмата се подпали, и онази тъжна вечер, когато милият Том Фланъри с тихата усмивка най-накрая пропусна да се появи (лекарите на Том му бяха дали девет месеца живот в деня, преди той да се появи при Калахан). Като че си беше попаднала на мястото. Макар че колкото и да си напругаше въображението човек, не можеше да я нарече мъжкарана, тя се вписваше сред нас по начин, който много слабо ми напомняше за Уенди в Царството на мечтите. Не се притесняваше от хулиганщината на своите загубени момчета, нито пък се смуцаваше от нецензурните думички, които те ръсеха понякога. Веднъж, когато Док Уебстър, леко изревнува заради нейните лафове, които превъзхождаха неговите, и се опита да я смути с един брадат виц, тя му отговори с една толкова солена и толкова смешна история, че Док се изчерви чак до глезените и сам умря от смях. И беше невероятно мила с Еди Бързака, който проявяваше класическите признаци на оглупял от любов мъж. Изведнъж се оказа, че единственото, което той може да свири, са сантиментални любовни парчета. И макар тя винаги да ги хвалеше, съвсем умишлено се правеше на ударена, като в същото време му даваше възможност да запази самоуважение.

Странно, Еди бе единственият от нас, който се влюби в нея. Без съмнение всички ние при Калахан бяхме наследници на традицията на второкласните филми (и на първокласните, ако става въпрос), че всяка жена, влязла в живота ти по драматичен начин, трябва да е твоята любов съдба. Но Рейчъл някак си не събуждаше у нас този рефлекс на въображаемо желание. Тя никога не се държеше студено. През цялото

време човек оставаше с усещането за бликаща женственост, но тя никога не излъчваше нито готовността, която провокира свалка, нито заученото безразличие, което е същото, но скрито под маска. Ние дори не успяхме да научим кой знае колко много за нея — къде живее и тям подобни... Знаехме само, че с нея ни е много приятно. Тя бе нотка почти чисто веселие дори на това място, където веселието си беше нещо обичайно.

Но само почти чисто. Очите ѝ — те си оставаха същите. В много отношения ми напомняха за очите на Мики Фин, когато той се появи за първи път. Знаех, че е само въпрос на време нужната наздравница да отключи сърцето ѝ и всичката тази болка да се излее навън. По дяволите, ние го знаехме, но тя трябваше да го направи сама. Ние тук, при Калахан, не си врем гагата, където не ни е работа.

Изминаха близо четири месеца и тя най-накрая се разкри пред нас. Според мен беше четвъртък. Напоследък тя бе доста разсеяна — пак вземаше участие в игрите и закачките, но в същото време беше някак странно отстрани и аз донякъде очаквах онова, което се случи.

Док Уебстър бе доцъкал към девет часа, по-късно от обичайното за него време в четвъртък, тъй като този ден той няма дежурства. Тъй че почерпи цялата кръчма и обясни защо. Ако го помолят, Док помага при раждания — практика, която доста трудничко прикриваше и от Американската асоциация на медиците, и от полицейския отдел на окръг Съфък след големите скандали с акушерките в родилния център „Санта Крус“ преди няколко години. Док казва, че бременните не са болни и че една жена трябва да командва парада, когато самата тя ражда, след като навсякъде другаде съществува равенство — в колата си има кислород и всичко необходимо и досега не е имал нещастен случай.

— Беше първеския — доволно обясни той, — но тазовото ѝ разкритие беше добро, представянето — класическо. Направи модифициран Ламаз, страшно добре при това. Хубаво, здраво момче, три кила и кусур, и като го видях за последно, смучеше като дънна помпа. Боже, ама и аз как съм ожаднял.

Новината за нов живот по някакъв начин те кара сам да се чувстваш чисто и просто добре, а и радостта на Док си беше заразна. Когато се напълни и последната чаша, всички станахме на крака с лице към камината.

— ЗА МАЙЧИНСТВОТО! — ревахме в един глас и на мига заваляха чаши.

Когато трескавицата престана, от единствената тоалетна в кръчмата чухме звуци — звуци, които съвсем, не можеха да бъдат сбъркани.

Рейчъл. Ридаеше.

Абсурдна ситуация. Над две дузини разтревожени и нервни мъжаги, свикнали да зарязват всичко и да търчат към всеки, когото го боли, скупчени пред вратата на кенефа (с табела „Хора“) като деградетата пред безплатна кухня — и никой няма кураж да отвори проклетата врата, защото *вътре има дама*. Свирепият поглед на Еди Бързака набързо би ни удържал, ако не ни удържаха скрупулите. Объркани и смъртно смутени, пристъпяхме от крак на крак и се мъчехме да се сетим за някоя тактична реплика. Вътре риданията продължаваха, но вече сподавени.

Калахан се прокашля.

— Рейчъл?

Тя спря да плаче.

— Д... да?

— Много ли ще се бавиш? Че вече и кътниците ми плуват...

Пауза.

— Няма да се бавя, Майк. Ще побързам.

— Спокойно, не се припирай — изръмжа той.

И тя не се припря, ама вратата най-сетне се отвори и Рейчъл излезе без видими следи от сълзи — очевидно вече се владееше. Калахан измънка едно „благодаря“, изгледа ни свирепо и влезе вътре.

Поосвестихме се и взехме да се мотаме безцелно напред-назад — поглеждахме към какво ли не, само не и към Рейчъл, и въодушевено си дърдорехме. Калахан пусна водата почти веднага, след като влезе, и се върна — изглеждаше толкова невинен, колкото можеше да му позволи подобно лице. Мина зад бара и изтупа месестите си ръце.

Рейчъл бе седнала на бара, втречена там, където би трябвало да има огледало, ако Калахан вярваше в насърчаването на нарцисизма: проста гола стена, цялата изподраскана с всички епиграми, поговорки и лафове, които Калахан бе намерил за достойни да бъдат записани през последните, па-знам-ли-ги-колко, години на... кхъ-кхъ... проблясъци на остроумие. Проблясъкът, към който гледаше тя в

момента, бе приписан на някакъв си тип на име Робинсън. Гласеше: „Един човек трябва да живее вечно или да умре в опит за това.“

— И за жените се отнася, предполагам? — попита тя надписа.

Калахан погледна озадачено и тя посочи цитата. Той го гледа минутка, после отново се обърна към нея.

— По-добра идея ли имаш?

Тя сви рамене и протегна шепа. Едрият барман я напълни с чаша бърбън, а после си наля и той. Искрящият разговор из цялата кръчма като че нещо запецваше. Тя отпи изящно. После произнесе една дума, която никога не я бях чувал да употребява, и изгълта останалото.

А после стана от стола си и се приближи до тебеширената черта пред камината. Сега тишината вече беше пълна.

— За майчинството! — отчетливо произнесе тя и запокити чашата. Сякаш се пръсна сърце.

Обърна се и ни изгледа замислено. Опитваше се да се реши дали да си го каже, или не.

— Вече повече от три месеца идвам тук — рече тя — и през цялото това време много се смях. Но видях и истинска болка. И съм ви виждала вас, момчета, как помагате на онези, които ги боли. На онзи мъж, еднокракия; на онзи, чиято годеница беше влязла в манастир и беше твърде набожен, че да се остави да скърби; на ослепелия инструктор по ски; на горкичкия Том Фланъри. Много по-странни истории от моята чух и си мисля, че ако някой може да ми помогне, то това сте вие.

По мои изчисления досега съм чувал поне сто души да молят за един или за друг вид помощ при Калахан — тя, кръчмата, си е такава. Спомням си само за един случай на отказ — случаят беше много особен. Изявихме желанието си да помогнем с каквото можем, а Еди Бързака донесе на Рейчъл стол и пълна чаша. Тя се бе овладяла достатъчно и му благодари мило. А после започна да разказва бавно, с равен, безизразен глас. Сякаш ни разказваше урок по история. Още първите й думи обясниха защо.

— Това е дълга история — подхвана тя уморено. — Поне за мен... Необикновено дълга история... Тя започва в деня на моето раждане — 25 октомври 1741 година.

— Тъъ?! — възкликнахме Док, Разреденото, аз и — най-силно от всички — Еди Бързака.

— Искаш да кажеш 1941-а — поправи я Еди.

— Кой я разказва тази история, аз или ти? Искам да кажа 1741-а. И ако вие, момчета, не можете да го повярвате, по-добре още сега да млъкна.

Позамислихме се. В сравнение с някои неща, които бях чувал в тази кръчма и на които бях вярвал, това, нейното, нищо не беше. Като се замисли човек, то обяснява някои неща. Например тези нейни очи.

— Извинявай, Рейчъл — обади се Калахан за всички нас. — Значи си на 232 години. Давай нататък.

Еди изглеждаше като блъснат от камион.

— Ясно — рече той храбро. — Извинявай, дето тъ прекъснах.

И в последвалите шест — седем часа Рейчъл ни разказа най-невероятната приказка, която съм чувал — и дотогава, и досега. Този безличен и безстрастен глас сякаш можеше да продължи да изброява мъките до безкрай, да очертава щастията и сърдечните болки на повече от двеста години активна женственост. Вероятно под дълбока хипноза бихте могли да измъкнете всичко това от мен дума по дума, защото и за миг не престанах да слушам, но чисто и просто разказът беше толкова дълъг и толкова тежък, че караше предният ми мозък да изтръпва за неопределени периоди време. Общият спомен в по-голямата си част се е изпарил. Но в умовете на всеки от нас заседнаха различни откъслечи и аз впоследствие сравних бележките. Например спомних си като какво е да си напъхан в изба и колко било тясно и колко било потискащо да не можеш да се изправиш, докато тя ни описваше как горе буйстващ пожар поглъщал съпруга ѝ, след като бил погълнал шестте ѝ деца. Порази ме това, че дори и след толкова много години умът ѝ продължаваше да се сеца за чисто физическите болки. Том Хауптман, той пък бе запомнил в най-големи подробности историята за втория ѝ съпруг, свещеника, който полудял и убил следващите ѝ пет деца, а после и себе си, защото всеки, който отказвал да остарява, както Бог бил наредил, трябвало да е пратеник на Сатаната. Том каза, че онова, което го поразило най-много, било колко малко са напреднали църквите за двеста години време в убеждаването на хората, че неизвестното не задължително е зло. Разреденото е маниак на тема военни игри. Той бе запомнил онова за битката при езерото Чамплейн през 1814 г., която бе отнела третия ѝ съпруг и още две от децата ѝ. Еди Бързака пък бе запомнил историята за първите ѝ

дни като проститутка, обслужваща китоловците в Нантъкет, защото бе млъкнала по средата и го бе запитала загрижено дали го шокира. („Не и мен! — храбро бе заявил той. — Бас ловя, че си била страхотна проститутка!“ — Тя се усмихна, благодари му и продължи — клинично, безизразно.) Монтгомъри Компира си спомня трите деца — резултат на трите години, прекарани от Рейчъл като проститутка, щото Компира е от Алабама и така и не бе приключил с Гражданската война, а те тъкмо в нея бяха загинали. Томи Янсен си спомня последното й дете, имбецилът, който така и не се научил да се храни сам и докато умре, изминали цели трийсет и пет дълги години — защото Томи бе отрасъл с бавноразвиваща се сестра. Най-силният спомен на Док Уебстър беше за последното й раждане — първото й раждане в болница и мъртвороденото дете, след което лекарят й бе направил хистеректомия^[1].

Док се бе идентифицирал силно със смайването на доктора, изправен срещу пациентка, дето няма и трийсет, чиято матка била износила осемнайсет деца. Калахан (характерно за него) бе запомнил мъжа, за когото тя била омъжена по онова време — първият мъж след побъркания свещеник, на когото тя почувствала, че може да каже истината, с когото не й се налагало да се „състарява“ козметично, с когото можела да сподели самотната си ужасна тайна; нежният и странно разбран мъж, който я бе излекувал от презрението към самата себе си и страха от самата себе си и я бе приел такава, каквата е, невъзможна за обясняване; добрият, мил човек бил пречукан заради долар и половина, който имал в джоба си, месец — два преди Рейчъл да намери Кръчмата на Калахан.

Но никой от нас по никой начин не бе запомнил пълния текст на историята на Рейчъл. И да можехме, не бихме го искали, защото осмислянето му би го превърнало в сапунена опера. А и вероятно да бяхме се опитали, нямаше да можем. Ако някой ми опише с гаранция и съвсем точно собственото ми *бъдеще* в подобна дълбочина, според мен надали бих запомнил нещо повече. По дяволите, това си беше разказ — цяла планина, и докато часовете му се точеха, той изместваше собствената си тежест с алкохол.

Аз самият съм на трийсет и пет и доста съм видял и патил, ала когато Рейчъл завърши своя непрекъсван от нищо разказ, се чувствах

като петгодишно момченце, чиято прабаба току-що му бе разказала своя живот в ужасяващи подробности.

В мъртвата тишина, изникнала след последните думи на Рейчъл, сякаш не съществуваше нищо, което бихме могли да ѝ кажем. Всяка една дума от целия ми жизнен опит би прозвучала банално — все едно да кажеш на прокажен, че най-тъмно е винаги преди зазоряване. И нито за миг, докато разказваше, в гласа ѝ не се бе появила агония. Нито пък по лицето ѝ, когато млъкна. Тъкмо това беше най-ужасното на разказа ѝ — той бе разказан с безстрастието на историк, или по-точно изречитиран като биографията на отдавна починал човек. Вие Сте Свидетели на Битката за Езерото Шамплейн.

О, в нейната история болката без съмнение бе в изобилие, но така погребана под два века белези, че можеше да бъде само загатната. И все пак, когато Рейчъл се бе разплакала, болката бе пробила на повърхността и бе се показала — поне само за миг. Как? Защо?

С периферното си зрение забелязах мъжете в кръчмата, подредили се около мен със зяпнали уста. Дори и Калахан като че го бяха треснали с брадва — и това насмалко не ме уплаши. Огледах се — търсех поне едно лице, в което да има някакъв отговор, някаква утеха, думица някаква за Рейчъл.

И намерих едно. Устата на Еди Бързака трепереше, но в нея имаше думи, които се мъчеха да излязат навън. Той не можеше да продума, но изглеждаше така, сякаш, дявол го взел, иска да продума.

И Калахан го забеляза.

— Ти май нещо искаш да кажеш, Еди — подкани го той внимателно.

Еди като че изведнъж стигна до решение. Врътна се с лице към Калахан, набута ръце в джобовете на панталона си и страховито изръмжа:

— На теб к'во ти влиза в работата?! *Нищо* не искам да кажа!

Калахан трепна, а аз, ако ми беше останала още някаква способност да се шокирам, щях да се шокирам. *Еди* да лае срещу Калахан?! Все едно да видиш как зъбите на Ласи потъват в крака на Томи.

— Еди — тръгна да го вразумява Док Уебстър, — ако имаш да кажеш нещо, което да е от помощ на Рейчъл, според мен...

— МЛЪК! — ревна Еди. — Като ви казвам, че нямам к'во да кажа, значи нямам!

Тишината се завърна и поостана. Можехме само да предпологаме, че разказът за мъките на Рейчъл съвсем е изкарал от релсите дребничкия пианист. Мили Боже, че то и аз насмалко да откача — пък аз не бях влюбен в нея. Значи, главната тема продължаваше да бъде Рейчъл. Ами... ако и Еди нямаше какво да каже, то кой?

Кой друг?

— Значи всичко, което ти е останало, е безсмъртието, а, Рейчъл? — гръмна гласът на Калахан. — Кофти работа.

Това като че внесе малко перспектива в нещата. Лошият късмет на Рейчъл нямаше как да не се промени съвсем скоро. Съвсем логично си беше.

— Много ясно, Рейчъл — обадих се аз. Бях започнал да живеам. — Няма как всеки момент да не почне да се оправя.

Обаче и това не свърши работа. На лицето ѝ имаше усмивка, но съвсем не весела.

— Така излиза — припряно се обади Разреденото. — Може да ти идват лоши карти и да ти се струва, че така ще продължи довека, ама рано или късно ти идва ръка и к'во да видиш — четири аса. Това е просто законът за уравниването, Рейчъл. Нещата най-накрая винаги се уравниват.

— Извинявайте, момчета — отвърна Рейчъл, като продължаваше да се усмихва тъжно. — Добър опит. Разбирам какво ми казвате, но в логиката ви има две пробойни. Две неправилни предположения — едното е ваша грешка, другото — моя.

— Какви грешки? — попита Калахан, набърчил замислено лице.

— Първо вашата грешка, Майк. Тя е естествена, предполагам, но въпреки това си е грешка. Кое ви кара да мислите, че съм безсмъртна?

— Ъ?!

— По-стара съм от четирима ви, взети заедно. Но дълголетието не е безсмъртие. *Нищо* не е безсмъртно: питайте Дориан Грей. Часовникът ми върви бавно, така е, но върви.

Ама ти...

— ... изглеждаш много по-млада от 232-годишна — довърши тя. — Точно така. На вид имам-нямам трийсет. Но, Майк, *каква е естествената продължителност на живота ми?*

Той понечи да отговори, но млъкна и като че се замисли. Кой, по дяволите, да ти знае?

— Някой ден ще умра — продължи Рейчъл — също като вас, като Том Фланъри. Като всички хора, като всичко живо. *Знам* го, чувствам го в кръвта си. И в света няма и един-едничък специалист по гериатрия, който да може да ми каже кога ще стане това. Няма данни, които да се изследват. Доколкото знам, аз съм уникален случай.

— Като че си права — заключи Калахан, — но какво от това? Всеки тук в тази кръчма може да умре още утре. Всички ние сме със смъртни присъди, както казваш. Но за да остане с ума си, всеки трябва да живее така, сякаш ще живее вечно, да приеме, че му остават още много, много години. Дяволите да го вземат, Том Фланъри живееше точно така, а пък той си знаеше... Може би при тебе няма начин да се изчисли, но ако бях застрахователен агент... да ти имах проблемите! Джейк и Разреденото са прави — късметът чака зад най-близкия ъгъл винаги и бас ловя, че ще го доживееш. Аз може и да не съм толкова стар като тебе, Рейчъл, но едно нещо съм научил, откакто ме има: в края на краищата радостта винаги е равна на болката.

Тя поклати нервно глава и въздъхна.

— Втората грешка, Майк. Онази, за която аз съм си виновна. Нали разбираш, най-ефектните моменти в историята, която ви разказах тази вечер, са лошите, и затова отстрани сигурно изглежда, че вечно не ми е вървяло. Но това изобщо не е така. Познала съм и щастието, дори напълно — с Яков и Исая и даже с Бенджамин, но най-вече — с моя втори и най-обичен Яков. Ако става въпрос, и в Нантъкет съм имала хубави моменти... и то през всичките ми години на проститутка — тази професия е широко подценявана. И радостите ми според мен са били по-големи от радостите, които който и да било от вас е познал, защото ти си прав, Майк: радостта е продукт на болката преди нея, и обратно. Знам, че никога не бих оценила тихото приемане, с което се отнасяше към мен Яков, ако не бях търсила това цели два века. О, махалото никога не спира. Научих го, когато убиха Яков, но после, когато намерих тази кръчма, бях толкова радостна както никой ваш клиент никога досега.

— Значи тогава какво... искам да кажа, защо... тъъ...

— Защо ме боли ли? Чуй ме, Майк: нищо повече от проточилия се живот не може да те накара да осъзнаеш, че някой ден ще умреш. Аз

осъзнавам собствената си смъртност много по-остро, отколкото всеки един от вас. Мамка му, умирам от цели двеста години! А как вие, как нормалните хора успяват да се примирят с това съзнание за своята смъртност? Как *вие* надвивате смъртта?

— О, Боже! — ахна Док. — Сега се сетих. Онази наздравица...

— Да — кимна Рейчъл. — Онази, дето ме разрева за пръв път от двайсет години насам. „За майчинството!“ Не ща да виждам, да чувам или да казвам каквото и да било за майчинството никога повече! Мъж или жена, които се боят от смъртта, или ще решат да вярват в задгробния живот... или ще решат да имат деца, така че нещо от него или нея да продължи да живее. Не вярвам в Бог от времето, когато живях с Бенджамин, ала всички мои дечица умряха, без да са създали деца, а аз самата вече не мога да имам! Имах деветнайсет възможности за истинско безсмъртие, но всичките се издъниха. Аз съм последната от рода си. И какво ще оставя след мен? Нямам дарбата да оставя велики книги, картини или пък музика. Нищичко не мога да построя. Нямам вечни мисли, които да оставя на света. Била съм жива по-дълго от всеки на Земята. А когато вече ме няма, след себе си няма да оставя *нищичко*; нищо по-трайно от вашите спомени за мен.

Гласът ѝ бе започнал да става писклив, а ръцете танцуваха в скута ѝ.

— Известно време имах някаква надежда за онези от децата ми, които носеха моя рожден белег — пясъчен часовник, полегнал на една страна, високо на лявата раменна лопатка — те като че носеха в гените си моето дълголетие. Но този проклет белег е проклетие, лош късмет, който не можеш да пребориш. Нито едно от белязаните ми деца не прояви никакъв интерес към създаване и раждане на собствени деца — нещастни случаи и болести ги изтребиха, до последното. Ако някое от тях бе оставило след себе си дете, щях да умра щастлива. Но проклятието си е в сила. — Тя тресна с юмрук по бара. — Когато умра, мен *няма да ме има*, ама съвсем няма да ме има, без никаква следа. Векове живот — и никакво по-трайно наследство от отпечатък в снега!

Тя отново плачеше. Гласът ѝ бе рязък, изпълнен с терзание, изкривен от болка. Виждах Еди — и неговото лице бе изкривено от силни чувства. Опитваше се да каже нещо, но сега, когато той искаше да говори, тя нямаше да му позволи.

— И какво можете да ми предложите вие, момчета? Какво разрешение? Да ви се намира нещо, дете върши повече работа от четири пръста бърбън? — Тя стана и метна празната си чаша в камината, после започна да граби чашите от бара и да хвърля и тях с пъшкане, но продължаваше да говори: — *Що за... отговори... можете да дадете на... една стара дама... хваната в капана на... подвижна кутия... която се плъзга... по нанадолнището... към...* — Чашите ѝ свършиха; при последните думи тя грабна креслото с дългите крака, вдигна го високо над главата си, за да го хвърли в огъня. Докато стоеше така с тежкия стол, лицето ѝ се промени и върху истеричния гняв се разля израз на огромно озадачение. — ... смъртта? — завърши тя тихичко и се свлече на пода като парцалена кукла. Столът отскочи и изтрополи в ъгъла.

Док беше бърз и три метра по-близо, но Еди Бързака лесно го изпревари. Последните две педи той се плъзна на колене, вдигна главата на Рейчъл с огромна нежност в скута си и ревна:

— Рейчъл, чуй мъ!

Док се опита да му я отмъкне и Еди го събори на пода, без да го поглежда дори.

— Чуй мъ, Рейчъл! ЧУЙ мъ, да му се не види! — прогърмя гласът му.

Клепачите ѝ трепнаха.

— Да, Еди.

— Ти не можеш да умреш, Рейчъл, още не. Само да си ми умряла върху мене, шъ ти строша и двете ръце! Заклевам се пред Господа. Чуй мъ к'во шъ ти кажа. *Ако искаш да имаш дъщеря, веднага тъ уреждам.*

Тя се усмихна едва-едва, горчиво.

— Благодаря, Еди, но осиновяването просто не е същото.

— Не ти приказвам за осиновяване — излая той. — Ама ти казвам, шъ тъ уредя. И по-рано щях да ти го река, ама ти не мислеше за деца. Сега шъ мъ слушаш ли, или си много заета с умираването?

Тя се люлееше на ръба, но предполагам, че любопитството е много мощен стимулант.

— Какво... какво имаш предвид?

— И аз съм стерилен, мамка му! — Очите ни се разшириха още мъничко при това откровение и изведнъж ме хвана срам колко малко знам за Еди. — Ама си държах ушите нащрек и разбрах как мога да го

надвия и да оставя нещо след мене, разбра ли ме? Ти да си чувала за клонирането?

Тя като че се сепна.

— Хора не могат да бъдат клонирани, Еди.

— Днес не. Може би и ти, и аз няма да доживеем да го видим. Ама шъ тъ заведе в Манхатън на едно място, дето шъ замразят резен от кожата ти, към два смотани милиона клетки, и шъ ги пазят в лед, докато *се научат* да клонират хора. И Том Фланъри е там замразен като шушулка. Чака да измислят лекарство за СПИН. Той ми го рече.

Зяпнах изумено. Видях как по лицето на Калахан започва да се появява широка усмивка.

— Та к'во викаш, Рейчъл? — тросна се Еди. — Навита ли си на крионика?

Тя дълго се взира в Еди с поглед, фокусиран на около метър и половина зад него. Никой не дръзваше да издиша въздуха си. А след това двата века борбен дух изплуваха и тя се усмихна — истинска усмивка на приемане и покой.

— Благодаря ти, Еди — въздъхна тя. И за един безвременен миг очите ѝ се превърнаха в очи на момиче — очите, които отиваха на това младо лице. А после се затвориха и тя лекичко захърка. Рейчъл, ожалила загубените си деца и намерила най-сетне утеха.

Док Уебстър се надигна от пода, провери пулса ѝ и плесна Еди по гърбината.

— Винаги е удоволствие за мен, *herr* доктор, да ви помагам в техниката, която носи вашето име — рече той весело и изплю един зъб. — Вашият цяр е по-силен от моя.

Еди срещна погледа му малко неловко, понечи да вдигне спящото тяло на Рейчъл и се спря.

— Шъ ми помогнеш ли, Док?

— Че как иначе, приятелю. Ще я закараме в Смиттаунската болница за преглед, но според мене нищо ѝ няма.

Двамата я вдигнаха внимателно и се отправиха към вратата. Но щом стигнаха прага, Еди се спря и се обърна към Калахан, забил поглед в земята.

— Майк — започна той, — аз... такава... ами... искам да кажа... — Извинението просто не можа да излезе от гърлото му.

Калахан се разсмя с глас — ей тъй, от радост, метна фаса от пурата си в камината и поклати глава:

— Абе, пичове, все с вашите клоунинги!

[1] Отстраняване на матката. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.